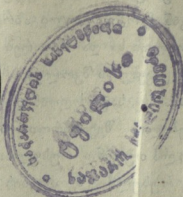
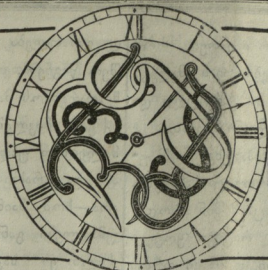

გაზეთის შესახებ

გაზეთი: ერთი წლით — ექვსი მან, ნახევარი წლით — სამი მან, სამი თვით — ერთი მან, და ხუთმთვით — შაური, ერთი თვით — სამი აპანი.

წერილები ამ აღრესით უნდა გამოგზავნონ: В. Ткачов, в редакцию газеты „ДРОБЯ“

სელის-მოსწავრა

მთელიწონი: ზაზუნის „დროების“ კანტრაში მთუისში: ანტ, ლორთქიანიძის მიხედვითაცაში.

ზაზეთი შემდეგი აღრესით უნდა დაიბარონ: В. Ткачов, в контору газеты „ДРОБЯ“.

რედაქცია: ძველი ინსტიტუტის ქუჩაზედ, სოლომონ მირიანაშვილის სახელობაში. მანტრა: ივანეჯის მიხედვითაცაში, სასახლის მიდამებზე, შაზურის სახელობაში.

უნივერსალი

რედაქციისაგან — საქართველო: მონივრულ სიტუაციაში სტენის მოყვარებულნი — მთავარი სის სათადგუნად — უფროსი კომისიის — წერილი — „დროების“ კორექტორს: ავტორი — ვიქტორ რედაქტორთან — რუსეთის წერილი ამგვარი — უცხო ქვეყნები: ინგლის — წერილი პარიზიდან — ნარკვევი — განცხადება.

მელტონი: ბაკრა-გამოცემა, 6 სკანდელისა.

რედაქციისათვის

რადგანაც ზოგიერთი შარშანდელი ხელის მომწერი გეყვარებოდნენ, რატომ წერდნენ — საც არ გეგზავნიო, „დროების“ ნომერებზე, ამიტომ ჩვენ ეცხადებთ საყოველთაო საცნობარად, რომ განვითარდებით „დროების“ ეგზავნება: პირველად იმით, ვინც ერთხელ საყოველთაოდ გამოუტყდა რედაქციას, რომ განვითარდებით წლივ მეგზავნივთ; მეორედ იმით, ვინც ვაზუნებდ ხელი მოაწერა;

მე მგელ იმით, ვინც ფორმით, ან ვისმეს პირთ განვითარების მიღების სურვილი შეგეტყობინებ.

მოუთხოვნებლად განვითარებ ვაგზავნა ჩვენ არ შეგვიძლიან, რადგანაც ამ ნაირი გავაგზავნა ზოგამ იქნება დაძალად ჩასთავალის ჩვენის აზრით, მოუთხოვნებლად განვითარებ ვაგზავნა უფრო ძნელია, ვინც ნიადავ განვითარების დაბარება. ამიტომ ჩვენ სრულად

საქართველო

საქართველო

ორივე სიტუაცია

ქართული სტენის მოყვარებულნი

სამსკერაში სამი წარმოდგინება ეს ფორმად შესანიშნავი მოგვინდა ჩვენს დაყრუებულს ცხოვრებაში. საზოგადოებაში, ვგონებ, ისეთი აზრები კი იწყო გავრცელება, რომ ქართული თეატრი შეუძლებელი საქეა. ან დროს ხედავთ რამდენსავე ახალ-გაზდს, რომელიც იღებენ თავის თავზედ ყოველს დაბრკოლებას, შრომას, ათას დღე-ღამეს, და ახერხებენ სამი წარმოდგინების გამართვას შედეგად.

შემართად ამ ნაირი საზოგადო საქმისთვის შრომა მადლობის ღირსია. ჩვენ ჩვენის მხრით კმაყოფილებით ესწრაფვით მადლობას „ქართული სტენის მოყვარებულნი“, და ვისურვებთ, რომ მათი შრომა შემდეგშიც მზავი სასარგებლო საქმისთვის მოეხმაროს.

ჩვენ თამამად შეგვიძლია ვთქვათ რომ სახელი პირველი საბრძოლის დასვენისა ქარ-

თული თეატრის დაარსებისთვის უტყვევლად „ქართული სტენის მოყვარებულნი“ მკუთვნება. მათ პირველად გამართეს რეგულიარული სპექტაკლები, მოგვინდეს საზოგადოებას ქართული თეატრის არსებობა მორაგებითი დროს, წარსული მხარეობა და კმაყოფილება.

მს ყველაფერი უთუოდ დიდი დამსახურებაა, მაგრამ ამაზედ უფროსი კიდევ ერთი გარემოება გამოჩნდა ამ შემთხვევაში. მს ისაა, რომ თუ კი ქართული თეატრი იქნა, იმას თავის საზოგადოებაზე ყოვლად. ამიტომ კიდევ, რომ ისეთ უტყვევლად და სწორად ცუდად შესწავლულ და თითქმის უაზრო პიესებზედ თუ კი მოდიოდა სკამით ხალხი, რაღა უნდა იქნეს მაშინ, როდესაც ნიადავი ტრუპაზე იქნება და პიესებიც ხერხიანი?

საქმე არა მარტოა საზოგადოებაში არის ქართულ წარმოდგენაზედ სიარულის სურვილი. „ქართული სტენის მოყვარებულნი“ ყოველ თავის შრომას და ნიჭს სწრაფენ ამ საქმეს; ყველა პიესებიც მზით არიან დანებარონ თეატრის დაარსებას; ყველა ელემენტო საქმის კარგად წყევასათვის მზით არის. ჩვენ გვაკლია მხოლოდ ერთი კაცი, ისეთი კაცი, რომელიც იქნეს განზრახვით და ამ საზოგადოებრივ მოღვაწეობას; ისეთი კაცი, რომელმაც შეკრიბოს, შეათანხმოს ეს სხვა და სხვა მოძრაობა და წინა წაუძღვოს ქართული თეატრის დაარსებას.

მევე.

მშობლის სათავე-აზნაურნი

ბანის კომისიის

ჩვენ გვემდურა ბანის საქმეზედ წყარუბებს და უფ. სკანდელის დაპირების აუსრულებლობას. დღე არ გავა, რომ ჩვენ ან წინა არ მოგვეიდეს, ან პირადი საყვედური არ მოგვექნას, რატომ დაპირებისამებრ მთუისის ბანის პროექტი არ გააჩნითო. ჩვენ დიდი ხანია გამოცხადებთ, რომ ბანის პროექტის მიღება ველით და როგორც მივიღებთ, მაშინვე გავარჩეითქო. ამას გარდა ჩვენ ერთხელ — „დროების“ გამოცხადებით — რომ ბანის კომისიისათვის პროექტის პირი უფ. ნ. ნიკოლაძის თვის ფონზედ იმია. ამგვარსავე თხოვნით მივმართეთ უფ. კომისიის თავმჯდომარეს, თ. ბიორგი აბაშიძეს. ჩვენ დასწრებით არც უფ. ნიკოლაძის პირად თხოვნას, არც რედაქციის განცხადებას, არც რედაქციის წინსმართულება დღემდე არ მოსცილობა.

უფ. ნიკოლაძე ამ მოკლე ხანში საზოგადოებაზე მიდის და შემდეგ ჩვენ საზოგადოების სამღვაწეს ვეღარ აუვათ. საზოგადოებას ვგონება, რომ გარჩევის დეკლარაცია ჩვენი ბრალა, და არა იმ კომისიის, რომელსაც ბანის პროექტი ხელში ჩაუვსდა და ცხარე კლტულნი იმისა.

მატყუებთ უკანასკნელად, რომ თუ უფ. ბიორგი აბაშიძე თუ ამ თვის ბანის პროექტის პირს უფ. ნიკოლაძეს არ გარდასცემს, ჩვენ სრული უფლება გვექვება ისე მოვეყარო ბანის კომისიის, როგორც ჩვენ

ასეთი და ვთქვამთ, ეტყე არ არის, რომ აღნიღვლს მათ ბელს უწინდელი მათი უტყვევლობის და უძლურების მშვენიერად აღორქევაზე...

ამ ნაირთ შარშანდელმა წელიწადმა ძალი მოსატყნა დაფუძნებულ და დამკვიცნებულ ცხოვრებას და ფორტები შეასხა მომავლის შრომას და იმედას, დაუტყუარა ხერხები ჩვეულებების და წესის დაცვას და ძალი მისცა მათ მოწინააღმდეგებს, მს ისეთი ცხადი, ყველათვის დასანახავი და მისათითებელი ქეშარიტებაა, რომ თითოერთ დამკვიცნებულს კი ვეღარ მალდენ თაყინად დაშობას, და თუ ხმას იღებენ — მხოლოდ იმისთვის, რომ თაყინათი თავის გასამართლებელი საბუთები წარმოადგინონ, და მკორიკონდელ უწინდელ ან შეზარალები ითხოვონ. მშ მალდა უთხრათ ამ წარსულს წელიწადს და ისლუფათ, რომ შემდეგში იმას ჩამოაგუნდენ — წარსული, ვლასაკური ცხოვრების და გვეცხებას დაშობაში და მომავლიანი ხერხები აზრების და მმართველების გაძლიერებაში. და თუ ღმერთმა ქნა და ერთი ხუთი ეტყე წელიწადი გვეცხება შარშანდელთაგან ხუთი, ყოველი ჩვენის მამულის შვილს გულდამშვიდებით და შეუტოვებლად შევძლებთ სიქვას — დამყარდა ჩვენში ხერხიანი საზოგადოებრივი ცხოვრების მიღებლობა, დადგა ჩვენი საზოგადოება ხერხიანი ცხოვრების ვეცხება. ნეტავი მაშინ იმს, ვისაც გულწრფელათ და სინდისიერათ შევძლებთ იგრძნოს, რომ ამ საქმეში იმანვე თაყინა შრომა ჩაუტოვდა ამ მიზნის მისაღწევლათ ყველა ის საშუალებები იმხარა, რომელიც მს დროს, ნიჭმა და ცოდნამ მიიჭრა.

6. სკანდელი.

ფელტონი

ბაკრა გამოცემა

როგორც იქნა საუკუნო განსვენება ილირა მოსვენებას და მეტრასკეტათ მოძრაობის წარსულს წელიწადს. ჩვენის მხრით იმს სრული შენობის და კეთილი ხენების მტრე არაფერი ეკადრება. ჩვენთვის — ეს იგი ჩვენი ქვეყნისათვის — იმას უსარგებლო და უფლებო როდი ჩაუვლია, და დიდთ რომ მიტდება ის, ვინც ამ წელიწადს შობა-ვალში ძველი და უფროსი ცხოვრების და-მცხებების ვაჟთ ჩაიგოლი.

საკვირეული წელიწადი იყო, მართლაც, ეს 1873 წ. მთავრადვე დაწვეული მის უკანასკნელ დღემდე იმას არც ერთხელ ხერხი არ დაუტრა იმისთვის, რაც დაშობის ღირსი იყო, არც ერთი გამარჯვების უარი არ უთქვამს იმისთვის, რასაც შობა-ვალში ძველი და აყვავება უნდა ელოდეს. მთავრით და თანაირ იმან ძველი ცხოვრების დაფუძნებულ გარეშე, თითო-თითოთ მოკვდა ვაჟ-ილასათი ამათ გადამბინებულ და უსულყო უფროსი ყველგან, და იმედის, ძალის და მომავლის სული ჩაუვდა ყოველგან, რაც კი შობა-ვალის იმდობა ცხოვრობს და მომავლის ბედისთვის შრომობს.

მან კუთრებით მადლობით უნდა მოიხსენოს ეს წარსული წელიწადი ჩვენმა მწერლობაში, კიდევ უფრო განსაკუთრებით — ჩვენმა „დროების“ ან ერთი წლის განმავლობაში მწერლობას ცოტადღრა საშუალება მიეცა იმისთანა სადგინებლად გარემოებაზე გისა; რომელიც პირდაპირ ჩვენი საზოგადოების მდგომარეობას და საქაო-

ბას შეგებოდნენ. ამისგანა მწერლობას უწინდელზე უფრო მეტი გასაღები მიეცა, უწინდელზე უფრო მეტი უწინდელად ვიღრა ჩვენი საზოგადოების მხრით. მთითან მწერლობის ვეღვენაც, ამის გამოიხიბოთ, გავიანიან გაძლიერდა, და ის გამარჯვებული შობა-ვალში, დაე, ქეშა და წინააღმდეგობა, რომელიც ასტება შარშანდელმა მწერლობაში, ყველაზე უფრო დაუძალავი დაძვრებდა მისი გეგუნის გაძლიერებისა. შარშანს აქით დაწვეულებით და საფუძვლიანათ შეუძლია სიქვას და იფქვარა ჩვენმა მწერლობამ, რომ მისი მცოდნეობა უწინდელივით როდიდა რჩება „ხმათ მოლაგებლობის უღამბოხა შინა“, რომ მისი სიტყვა — კარგათ თუ ვეთ, საზოგადოების უფრამდის აწევს, საზოგადოების ყურადღებას იმსახურებს, საზოგადოების ყოველგანე ცოტადღრა მანც მოქმედებს. და ამათ, ხომ, ყოველი პატრიოსანი მწერლის შრომას და ძალას იმდობს და წარმატების ფორმის ესმება.

მეორეს მხრით, ყველაფერს, რაც ჩვენს საზოგადოებაში ცუდა და საძლეველი იყო, რაც ყოველი ხერხიანი კაცის თვალში უზღლისა და დაშობის ღირსად ითვლებოდა, ცოტადღრა მანც ძალი მოსტყდა შარშანდელი წლის განმავლობაში, ცოტადღრანთ მანც შეუტყდა უწინდელი ყოველის შემდგომები და ყოველის-გამოყვადი ძალი და მნიშვნელობა, რამდენი უსაფუძვლო და ხერხიანი აზრების და მმართველების სიფუტურე გამოაშტარადა ამ გამოჩნდა მანც შარშანს, რამდენ უხერხი და უღირსო გაეღრინა პირებს დავეცხათ ფორმით და ფრჩხილთ, რამდენს სადგინებლად დაწვებას ფიქვემ გამოუტყურდა უფუფრობით ან ბიორტებით შემზადებული ნიადაგი. რა სკვი-

რთა მიგალიტობი მოყვანა — ისინი ყველს ახსრეს, ყველას იგაღწინ უფდა. საზოგადოებრივი თეატრის, რომ ამ საკვირეულს და შესანიშნავს მოძრაობას ისეთი ბუნებით ძალი მიეცა, რომ ნელ-ნელა, მწერლობისგან ხელუხილბობათაუ წარსულად, დაიხიენ ან დაუსტდნენ ისეთი საქმეები და პირები, რომელიც დაშობის ან დაძვრების ღირსნი იყენენ, მაგრამ რომელიც სხვა და სხვა მიზნების გამო არ შეგებია ჩვენი მწერლობა. ასე, ხშირათ, ერთიან იქვეა ერთი მიორჩენე მიღებული ბანის „სახლები“ ბუნების სუსტი და მოღვინებელი ხელთ აშენებულნი, თუმც მათი დაშობიერი შეგებრა მართა ორიოდ პირველ ბანკოებს შეეხრა.

ამ მდგომარეობაში, როცა იმას, რაც დამხიბის ღირსია, არა თუ ძალი და მნიშვნელობა უღდება, თავი-თავის იმედს და თითო-რწმუნებას ეკარგება, როცა, ამ დაშობის და დასუსტების გრძობით გაბრუნებული, ის შეეცომა შეცოთამაზე არაფრად და ხერხობას ხერხობაზე, როცა ის თვითონ თავისი ხელთ და ტენით თავის-თავს უფრო მეტ ზიანს და ენებას აძლევს, ვინც ჩვენმა მწერლობამ იმას მოუხერხა, — თან და თან უფრო და უფრო ძლიერდება საზოგადოებაში ის გრძობა და რწმუნება, რომ უწინდელი „ხერხი“, უწინდელი მთელი ქვეყნის დაწვევა და მართა თავის კერძო სარგებლობის ძეგა, უწინდელი უიხილბობა და ნაუსუსხ ხელის აღება საზოგადოებას ხერხის ეგრ დაყრის და საზოგადოების მხრით პატრიოსკობი კი არა, შეზინებისა და დევნის ღირსია. და რაკი თან და თან უფრო ხშირათ ჩნდებიან, და შემდეგში ხომ უფრო მეტად გამოჩნდებიან, იქით მოვლენები და პირები, რომელიც ახალი, პირუთინეული და უანგარო გრძობის ბეჭდ-

საქროთ დაინახეთ და შესფერად ავხ-

შპრილი აბაბი.

— „ღრობაში“ რამდენჯერმე გამოცხად-

— ხშირად ერთი და იმავე უფრო აიე-

— ღღის შუადღევად სახითიო თეატრ-

— „თეილისის წიის“ ხალაში ამ დიდ-

„არკაპისი კორკასონდენისი“

ბევრჯერ უყოფლა ქართული ლიტერა-

ამ გარემოების საქვეყნოდ განცხადებით

ჩემს განცხადებას, ნაპეტურ ისეთი, რომ

ამხელ საფუქელიანად მიპასუხებენ „მე-

შველა დამერწმუნება, რომ კითხვას მხო-

რა გეწყობა ამ ნაირ შემთხვევაში? საი-

მიღვიც კარგ მდგომარეობაში იყოს

მორეინტალიტატი მდგომარეობას: ერთი რა-

მეორე შემთხვევაში, ე. ი. როდესაც ყმ-

ჩავიხრდილი ასეთ უსაშუალო მდგომარე-

შველა ვიკითხავთ რა ამისთანა გაქარება,

და განათლება არაა საქროა, რომ საბე-

არა, ერთი ეს მიზრძენთ: რა საქო-

შლი მასწავლებლი.

წიბნი რედაქტორთან.

„ღრობის 402 კვ.ში იყო დაბეჭდილი

მ. ა. ა. ამბობს, რომა სოფლები მდ-

მე, რასაკვირველია, სრულმებითაც არ ვამ-

ნეტავი ვიცოდე, რით ხელმძღვანელობს

ამა ერთი ენახით, რას მპასუხებებს ამ

გნებამ ცოცხალი კვირები შეიქმნე და

ლონი; თორემ ჯერ კიდევ ვერ წაშინდნა

ლმერთა მღვდელი, რომ იმავ მეთი ვერ

ალბის, რაც ჯამში გამოიყენებ.

ნ. ხვისტა-ფილი.

15 იანვარს 1874.

— მაზეთები აცხადებენ: ხმა დავარდა,

— შველამ იცის, რომ ჩენი რეალურა

შეუღრმე მდგომარეობაში არიან

რუსული გავრთები ხელმწიფის ასულის

მით ინგლისურ გავრთში კიდევაც ხატებს

მათათორა შემშობობა კი ჰყოფილა ამ

ყოველი საქმე, ყოველი დროისებულება, ყოველი პირობა, როდესაც ის ქვეყნარს და პარლამენტის საფუძველზე არ არის დამყარებული, არ შეიძლება, რომ საქმეებზე არ გახდეს და არ დავებს.

ქვეყნის წინეთ ინგლისის საზოგადოებამ უ. ზლადსტონის საზოგადოებასთან ერთად დაიწყო, რომ პარლამენტში უზრაველად სობა რიცხვითა მის პარტიას მიანიჭა; ზლადსტონს შეეძლო, თუ ქვეყნის წინააღმდეგ მიჰქატი იყო, თავის პარტიას და რადიკალების შეწყვეთით არ მიეცა დღესგამართლებას მისი ნიადაგ მოწყობილობა კონსერვატივის დისპოზიტივის.

ესაო ჩვენ ვედავით, რომ ინგლისმა დაუბოლოვდა გამოუცხადებელი მინისტრის პრეზიდენტის ზლადსტონს. ეს იმავად პოლიტიკის და თითქმის უზენაესად ზოგების ბრალია რომელმანც თავადმა დასკვა პარტიას ტერორიზმის დისპოზიტივის.

გარკვეული დროის განმავლობაში, ისე ამ დრომდე სხვადასხვა პოლიტიკის მიხედვითაა განსაზღვრული ზოგიერთი იმისთანა კითხვებში, სადაც ბევრჯერ და მკაცრი გადაწყვეტილება და მოქმედება იყო საჭირო. მართალია, ზლადსტონმა ბევრი რამე ცუდი იტყვა ზოგების ცხოვრებაში; მის დროს იყო ცნობილი, რომ ირლანდიის პარტიის წინააღმდეგ ვეცდნენ და სახელმწიფო განყოფილება იქნეს, მოახდინა ცოტა რამ ცუდი იტყვა ვიწის მემბრანითა თვის, შემოიღო საიდუმლო კენჭის ყრა პარლამენტის აღრიცხვის დროს, ცოტათი ჯარის წყობილებასაც შეეხებოდა, მისი უფლებები ადგილის ჩინის ყიდვის და სხვა მკარამ იქნენ მანც ვერ აკმაყოფილებდნენ მილოლიანებს, რომელთაც არა აქვთ, ჯერ კიდევ ხმა პარლამენტის აღრიცხვის დროს, ვერ აკმაყოფილებდნენ იმათაც, ვისთვის რომელიც ლორდები და კბალიების მილოლიანება იკრებენ თავის კრებებში, და ვინც სულ ნება გვაქვს ვეცდნენ მდგომარეობაშია.

სერიოზული პარტიები

პარტი, 21 იანვარს 1874 წ.

ეს გასული კვირა გეგმავთუნი მასისა და დაუზოველოდ ფარხმლის შეჯახების კვირა იყო ფრანკტუბისთვის. რვა დღის განმავლობაში მერსლის ნაციონალურ პრებში იყო მართალი მერსლის და მინის თამაშზე იყო მხალდაკაცება. ამ მოლაპარაკების დროს მხალდა ალმონდა ერთის მხრით ცხლანდელი საფრანგეთის მმართველობა უნიჭობა, უთაობა და განწმინდისსუტე, და მორავს მხრით რესპუბლიკელების სიმტკიცე და მამულისა და თავისუფლების მოყვარობა. რამდენიმე წარსულს უსწავდა, რამდენიმე უმეფყოლა მათხანის გადაკერა ვერა რესპუბლიკელებისგან ცხლანდელი მმართველობის წარმომადგენელს უფ. ბრაჰლის რამდენიმე საირტბო და გასაკიცხვი განზახება გამოამყარავს იმათი ამ სხლამების განმავლობაში.

მისც ტენი და რინე გავება აქვ, უუკვილია, ლუ. ბლანის, მრისტოქლის, მტრეს, პრესანსის და სხვა რესპუბლიკელების სიტყვების შემდგომ, უნდა და რწმუნებული იყვენ, რომ ეს ახალი მერების დანიშნის კანონი, სიკეთის ნაცველი, მოლოდენებას მოუტანს როგორც ხალხს, აგრეთვე იმის მმართველობასაც. მაგრამ განა ცხლანდელი მმ-

მის უმრავლესობას ლოლიკა და რომელიმე საგნის ნათლად გავება მოთხოვნა?

✕

ამ ნაიარად, გუშინდამ, ნაციონალურმა პრებამ მილია და დამტკიცა შემდგომში მხოლოდ ახალი კანონისა, მერების დანიშნის თაობაზე.

1 მუსლი. ახალი მენიციპალური კანონების დამტკიცებამ, მერები და იმის თანამდევნი და პარტიების დიდ ქალაქებს და ქარვანზები და ინჰენიერების რესპუბლიკის პრესიდენტსგან; და დანარჩენ კანონებში (სახლადებებში) პრეზიდენტსგან (დუქანებისთვის).

2 მუსლი. მმართველობას (რესპუბლიკის პრეზიდენტსა და პრეზიდენტს) შეეძლო დანიშნოს მერად და იმის თანამდევნი რომელიმე პირი როგორც თვისი მენიციპალური რეგიონი, აგრეთვე ვერავე პირიც; მაგრამ ამ უნაძენედ შემხვედრის ეს საქმე პარტიების რეგიონში გადაწყვეტილს.

3 მუსლი. შველა საზოგადოებებში, სადაც პოლიტიკის დანიშნა 24 ნდლისა 1867 წლის ან სხვა განსაკუთრებული კანონებით არ არის განსაზღვრული, მის აქვს უფლება დანიშნოს პოლიტიკის ინსპექტორი და ვერტობა. მილოლი უნდა დანიშნა პრეზიდენტისგან უნდა იყოს დამტკიცებული.

მეს შემოღია მხილოთ, რომ დროებით ვადანაყუნს სახანობად პოლიტიკის მოსაღ. სამდამოთ იმის გავრცელება შემოღია ცხლანდელი პრეზიდენტს.

✕

ამ უხვირო კანონის მიღების ვარდა, გუშინდელი სხდომა ნაციონალური კრების შესანიშნავი იყო კიდევ იმით, რომ ამ სხდომაზე საფრანგეთის გაოვეს საქმეების მიწინააღმდეგ, უფ. ლეკსონ, შესანიშნავი სიტყვა წარმოატყვა. იტალიასთან დამოკიდებულების თაობაზე.

იქვე იტო, რომ ნეტახსენებულ ნაციონალურ III-ის ექვეით თუ რვა თასი კაცი და სამხედრო ხმალიც, მონდოკა ჰყენდა ჩიეიტრამ-მეკამში, ვითომ იმისთვის, რომ რომის პაპს დათქვა ისეთი დუდგარობა ხალხისგან, როგორც მარბოლი. მძინინ და საზოგადოთ იტალიის პარტიებისგან, რომელნიც ამ წმინდა მამას წმინდა რომის და მგვლებს ემუქრებოდნენ; ეს მოლოდენი გარვანა მინებო იყო; უფრო ნამდვილი მინებო, რასაკერებელია ის იყო, რომ ამ იონობით ნაპოლიონს საფრანგეთის კლერიკალების გულის მოკება უნდოდა. როდესაც მერსისთან იმინაობა ატყდა, ნაპოლიონმა კარგი მიზნი იშოვნა და მომეტებულა ნაწილი ჩიეიტრამ-მეკამის ჯარისა წინა მოიყვანა. დღეს, თუმცა გარემოება უნდა გამოცვლილ, თუმცა მარბოლის და იტალიის პარტიების სურვილი შესრულდა; რომ იმეორებულ იტალიის სახელმწიფო ქალაქად გადაქცა და პაპს ხელშეწყობა ჩამოართვა; მაგრამ საფრანგეთის ჯარი და სახმედრო ხმალიც, რომელიც კიდევ ჩიეიტრამ-მეკამის წყლებიდან არ გამოდის და თვალჩინირთავს უსუსხეს იტალიას.

✕

ამ უქანასწელ დღებში აქ გავარდა ხმა, რომ ვითომ იტალიის მთავრობას საფრანგეთისგან მოთხოვნა, რომ ეს ხმალი და ჯარი მოგვამოკეთ თავადამო, ვითომ საფრანგეთის მთავრობა არ დაინახებინდეს ამასუ და საქმე ისეთს მდგომარეობაშია, რომ შეიძლება იტალიასთან იმეორებულა და სხ. ამ ხმამ ისეთი ნაირით და ატყვესო და სხ. ამ ხმამ ისეთი ნაირით და აფრთხილავს ბირჟა, რომ აქციებს და სხვა ფასთან ქალაქებს ფსი მოაკლდთ.

მუშინდამ გარემო საქმეების მიწინააღმდეგობაში გვაოცხდდა ნაციონალური კრებაში, რომ იტალიას და ივენს შუა არა ვითარი უქმყოფილება და უთანხმოება არ არის, რომ ის მხები, რომელიც ამ უქანასწელ დროს გავარდა პარტიში, სრულით უსაფუძვლო და ტყუილი მხები არის. რაც შეეხება საზოგადოთ ჩვენს გარემო პოლიტიკასო, განპარბო გარემო

საქმეების მიწინააღმდეგ, გულწრფელად ეაცხადებ, რომ ჩვენ გესურს მშვიდობიანობა! ჩვენ გე უნდა მშვიდობიანობა ანტიკომ რომ ჩვენის აზრით მშვიდობიანობა აუცილებელია საჭიროა საფრანგეთის ანაღლებსა და კეთილდღეობისათვის, ანტიკომ რომ მთელ ხალხს საზღვრისაგან! იმის სიტყვის დასასრულს უფ. ლეკსონს კარგა სიტყვათადათ გადაქცა საფრანგეთის კლერიკალებს, რომელნიც იმდენთ უფრონი და დამრბიერებელი არიან, და თხოულობენ, რომ საფრანგეთი თუოდ უნდა მოხმობდნენ რომის პაპს თავის დეპრეზულს ხელმწიფობის და წართმეული რომის ტახტის აღდგენაში. მის სიტყვა, „ზოგიერთებმა გე მტკიცებენ, რომ იტალიის საქმეებში მონაწილეობას მიუღებლობით ჩვენს საფრანგეთის სახელსა და პარტიების მიხედვით თანხედრობა პოლიტიკა დამტკიცებს, ის პოლიტიკა, რომლის შედეგი ჩვენა დასუსტება იქნება.“

✕

საქმე გერ ჯერობით ამით გთვდა. შერო დაწერილებით აზრებს ცხლანდელი საფრანგეთის მმართველობისგან, გარემო საქმეების შესახებ, უნდა მოვიყვლით მამის, როცა კლერიკალური დეპუტატი, დენერალი მლეტამბლი, კითხვას მიუცემს მმართველობას იტალიასთან დამოკიდებულებასზე.

✕

შესხომება, რომ, როდესაც ამ წლის საფრანგეთის შემოსავალ-გასავალზე (მიუთხებუთ) იყო მოლაპარაკება, ერთი ვაცხრებული მასი ჩამოვარდა იმის თაობაზე, თუ რამდენი უნდა დაუნიშნოთ საფრანგეთის რესპუბლიკის პრეზიდენტს ამ მათხარში ბალების განსაზღვრება, ძალიან იმდენ აქვთ ამ ბალისა, ზოგიერთი კონსერვატორული დეპუტატები იქმნი მიიღწენ თიანთ გონების განსაზღვრებაში, რომ ამტკიცებდნენ, ეს ბალები ვაცოცხლებს და აღადგინს ჩვენს დაცემულ ევროპას და წარმოებასო ამ გარდაუდებელი ლოლიკის ძალით, გარდაწყვეტეს, რომ პრეზიდენტს რამდენიმე ბალის გასამართლად 100,000 ფრანკი უნდა მიეცესო. მართი ბალი კიდევ იყო: რასაკერებელია, რაც დამტკიცებული პარტიება პარტიში: მინისტრები ვარო, თუ ელჩები, დეპუტატები (პარტი კონსერვატორული), სახმედრო და საშოქალკო პარტი და სხ. საქმართ დასწრებით. მაგრამ ვასაკერებელია ეს არის, რომ პარტი ეაკრობს და წარმოებას ამით არაფერი არ დეპუტიო! ზოგიერთ გარემოებში იყო გარდაცხდებულ, რომ უფ. ბრაჰლისა (ცხლანდელი სამინისტროს თავის მდგომარეობა) ამ ბოზე საბათო დეგარის (ორდენის) ფართო ლენტი ჰქონდა მხარზე გადაკიდებული და უკვირდთ, რადგან უფ. ბრაჰლის ეს ბოზენი არა აქვს. მაგრამ ბოლოს ამინდ, რომ ეს ლენტი ერთი ბელები არდენის ლენტი ყოფილა და არა საბათო დეგარისა. მართი რესპონდიკის გარეუთ ამინდის მის თაობაზე, რომ „სულ ერთია, თავისუფლების დასახმობად ყველა ლენტები (თოქები) გამოასდგეიო!“

✕

პარტი, 27 იანვარს 1874 წ.

იმ ვაცხარებელი მოლაპარაკების შემდეგ, რომელიც ცრების დანიშნის კანონზე ატყდა ნაციონალური კრებაში, ყველას ეგონა, რომ, ჩიულებისგან, ცხლა უფრო წყნარი და მშვიდობიანი სხლამები და იწყობადა. მაგრამ მერავ დღესე ითვის სავანედ ჩამოვარდა კრებაში მოლაპარაკება, რომელზედაც ფრანკტუბის გულგრილად სჯა თითქმის არ შესულიანთ. ეს სა-

განი ბეჭდით. მდგომარეობა. უკიდურესი მდგომარეობა.

✕

რესპუბლიკელობა დეპუტატებმა — რიცხობა — წარმოასტვა მშენიერი, მჭევრმეტყველო და ცხარე სიტყვა იმ გაზეტების წყევლობებულ მდგომარეობაში, რომელნიც სახმედრო კანონის ქვეშე ყოფდნენ დებარტმენტში გამოდინ. მის მოყვენა რამდენიმე მაგალითი, რომელიც ამტკიცებდა რომ ბევრი პრევიციალიტი გარკვეული, სულ უბრალო, სრულით ყურადღებაში მიუღებელი მიზეზის გამო და უკანონოთ ეპოქალიტი პრეზენტებს; მოყვენა ცხლანდელი მმართველობის პარტიული პარის — ბრაჰლისა და აგრეთვე მარსონის სიტყვები, რომელიც იმით ამ ერთხორი წლის წინათ წარმოეთქვა და რომელშიაც ეს ბეჭდვის ცხლანდელი დანტუქალები მალთა კვირადდენ, რომ სტამბის თავისუფლება პარტიელ და აუცილებელ საჭიროებას შედგენს ყავეულ ხალხის თავისუფლებისა და კეთილდღეობისთვის; რადგან ძველ კანონებს ცხლა ძალია აქვთ და ახალი არ არის, ამისგანა დებარტმენტის ვაცხებმა არ აივან, რა და როგორ უნდა სწორება ყოველ უბრალო სტრუქტურის, რომელიც პრეზენტს (დებერტორს) არ მოეწონება, ის თავის ვკეთის დარებით მოსპობს, ჯარამის გადახდას ან სულ დხურვას მოეცილოსო. მოგვეციო ბეჭდვის კანონი და თუნდ ლეკურგის კანონებზე უფრო სასტიკი იყოს, პარტიული ხელში ყოფნას ის გვირჩევენია დავივირა რეკრება.

✕

მაგრამ რესპუბლიკელების მოთხოვნილება ცხლანდელი მარსონის ნაციონალური კრების უმრავლესობა, ამა, რა ყურადღებას მიამტკიცეს! ამიღებ-მეტყველო ბარანონის უზარო სიტყვის შემდეგ, იმან გადაწყვიტა, რომ კრება ამ საგანზე მოლაპარაკებას წყვეტსო.

+

ამ საგანზე უფრო დაწერილებით მოლაპარაკება ატყდა მაშინ, როდესაც მმართველობა წარადგინა ახალს კანონებს ბეჭდვის თაობაზე, რომელსაც ის ცხლა აწხადებს და რომლისათვის, როგორც ამბობენ, იმინასივე შეეწირვებულ მდგომარეობაში ჩაყენებს სფრანგეთის სტამბას, როგორც ნაციონონის დროს იყო. მაგრამ რაც უნდა შეეფროგობა ცხლანდელი მმართველობა სტამბა, ეს კი ცხლანდელი, რომ ის საფრანგეთის ვაზეთ-ჭრენლები ზოგიერთი სხლამილებების ვაზეთ-ჭრენლებზე მინც ყოველთვის უფრო თავისუფლანი, დამოუკიდებელი და ენა-ახნადი იქნებიან...

+

მუშინდელ მონეციალურ ვაცხებში დაბეჭდილია მინიჭების მიწინააღმდეგობის პრეზენტებისგან, რომელშიც უფ. ბრაჰლი აღიარებს იმას, რისც თქმა ნაციონალური კრებაში ვერ გებდა: ის ამბობს, რომ ნაციონალურმა კრებამ შეიძლოა მართლ მართლ მარხულ მამის ბოზს რესპუბლიკის პრეზიდენტობა და როგორც მმართველობის, ისე ყოველ მოქალაქის ვალდებულება, რომ ეს უფლები დაიცვასო. ამ განცხადებასა მინიჭებულ გაბარსა შემპობის მოხმე კლერიკალიტი ვაცხებში („L'Univers“, „le Monde“), რომელიც დეპუტატები იმდენ აქვთ, რომ რესპუბლიკა ბეჭდობა ვეცდნენ, მართი თვის თუ ვაცხლებსო და შემდეგ მმობრის მოხმობა დაფუძნებო.

მაგრამ მთელი რესპუბლიკალი პარტი, რომელიც სფრანგეთში უზრავლესობას შეადგენს, დარწმუნებულია, რომ რამდენიც უნდა ეცადნენ მმართველები და კლერ-

ნაკრები

გაყიდვების განცხადება თვილის სასაბარო განკარგვისათვის

როკლები. რესპუბლიკის ენა ელ რა ში არყვეს რა.
თქვენ შეგძლიათ, ეყენება მმართველობას.
მ. ლაპორე (Rappel-ში), რაც შეაყენებოდა.

stitu de France) ხოლო წყობების*) მიღება
აღუდგებს. ჩვეულებათ არის მიღებული, რომ
ახალი წევრმა უთუოდ იმ მიცვალბულ

ახალი მიქტორ პიუტის რომანი „მე წე-
ლა“, როგორც სწორედ პარიველ ვახუბებში,
გამოცა 19 თებერვალს. თუმცე ვასაოცარ

თვილის სასაბარო განკარგვისათვის
სუველთაო სანთობად, რომ ბანკი 11 იანვრ დღს
1874 წ., ცვლილების მომზადების, ასის თავზედ

მაზეთები მოვიტანდით, რასაკირველი,
იმ ამბავს, რომ პართაგენის აჯანყებულები
დემორჩილა მსანის მმართველობას.

შეცდამბი სიკვდილი მამაგონა იქნება
არ გაგვიბთ, რომ საიშის ატულები*) მიი-
ცვალენ ამერიკაში! მს ორი ძმა ხუთმეტ

მს რომანი დიდი რევილუციის უფრო
გაზრბებული და საშიშვლი დროიდამა.
ჩვენ თავის დროზედ, რამდენა ეს შესაძლე-

- 1.) სესხზედ იმ სარგებლიან ქალღიღებში,
ა.) რომელაჲ სახელწიფო ბანკში იღებენ:
სამი თვი... 6 %
მესსი თვი... 7 %
ბ.) რომელაჲ სახელწიფო ბანკში არ იღებენ:
სამი თვი... 7 1/2 %
მესსი თვი... 8 %
2.) სესციალური ხელად მიზარბებულ ფულში,
სარგებლიან ქალღიღებო და ვეპილბებო უზრთე-
ველ-ყოფილს... 7 %
3.) მექილბების დაცვლაში... 8 %
4.) საქონლის გირაოში:
რომელიც მოტანილია... 9 %
რომელიც გზაში... 10 %

შველო აჯანყებულბს საზოგადო პატიობა. სამარ-
თალიშ მიეცემა და დისციპლინა მოლოდ იხინი,
რომელიც რაიმე სისხლს სასართის დანაშაულ ჩაუღუ-

შეცდამბი სიკვდილი მამაგონა იქნება
არ გაგვიბთ, რომ საიშის ატულები*) მიი-
ცვალენ ამერიკაში! მს ორი ძმა ხუთმეტ

თუ სტობინდბა ვინმე, სწორით ეს მსა-
ჯულებით თავის მიზანებისთვის.
სამილდა, რომ ჩვენი დეოკატებრცისარ-

- 1.) ხელად მიზარბებულ ფულში... 5 %
2.) შესანახად მიზარბებულში
ა.) მიზითგამდის... 5 %
ბ.) მესსი თვი... 5 %
გ.) მათი წლით... 6 %
დ.) შეიწიფებ მეტის ვაღით მიზარბებულში —
სამმართველობის მორბობით,
სამაგონად შესანახი ფული მიიღებ: ყველა კერ-
ძობითი პრისიან, მოვუბრე საზოგადობათაგან და
კამანებისგან, ეკლესიების და მონასტრებისგან,
სახაზრო და საზოგადობრის დაწესებულბათგან, —
სამ მანფულ არ ნაკლები.
ბანკში შესახალი ფულების ბილეთები, ფინანსთ-
ნიღების განკარგულების თანახმად, ყველა სასარ-
თილბო და სახაზრო სამმართველობში იჯარისა
და შეკრულების გირაოდ მიღებენ: უფადო და მესს
თვებდს ვადიან—მანით მანეთად და ერთის წლის
და მეტის ხნი ვადიან—ცოტა ნაკლებად. უმთხრო
გამოზახვილის შესანახს ფულს შეშვედვ განცხადებ-
უნდა მომუქე!

არც სიცილიწუ არც სახლ-კარს და არც
საზოგადოთ ქონებას აჯანყებულბების არაფთარი გან-
საძლეო არ მიადგება. მმართველობას უნდა დლეო-

ამ წევრებს აუცვადებენ* ემხინ იმ აზრით,
რომ ვითომც ამით სამეცნიერო შრომა უღდავი
იყოს კაცობრიობისთვის.

რუსული ვახუბი. ს. პეტერბურლის უწყე-
რამ მალდობს პეტერბურლის შუბერბის მარ-
შალს, იი რისთვის: წინეთო—ამბობს ეს ვა-
ხუბი—მარტო საზღვარ გარეთელ ლიტერატურ-
ბრების ჰქონდა ბედნიერება. ჰყოლიაყვენი

ВЪИТОВСКИЙ КОММЕРЧЕСКИЙ БАНКЪ
Отъ такого-то
ОБЪЯВЛЕНИЕ
Препровожда при семъ столько то руб-
лей, прошу принять эту сумму на вкладъ
для обращенія изъ процентовъ на такой то
срокъ (или до востребованія, или на такихъ
то условіяхъ) и выслать билетъ на мое имя
или на имя такого то, или на предъявите-
(ля) по такому то адресу.
Число, мѣсяць и годъ. Подпись и вѣсто-
жителство.

შეადარეთ ეს მოქმედებამ მსამქმთან,
რომელიც ჩაიდინა ტიერის მმართველობამ 1871
წელს, როდესაც პარივის კომუნა დაიბორო-
ჩილა, და მაშინ ნახათ—რა განსხვავებამა

შეცდამბი სიკვდილი მამაგონა იქნება
არ გაგვიბთ, რომ საიშის ატულები*) მიი-
ცვალენ ამერიკაში! მს ორი ძმა ხუთმეტ

შეცდამბი სიკვდილი მამაგონა იქნება
არ გაგვიბთ, რომ საიშის ატულები*) მიი-
ცვალენ ამერიკაში! მს ორი ძმა ხუთმეტ

Table with 4 columns: მან. კაპ., თვილის მაზანად, მან. კაპ., სახაზრო ბანსხადემაბი. Lists various banks and interest rates.

პართაგენი კი დამორჩილებს, მაგრამ მს-
პანის დამშვიდების ჯერ მიანც ბევრი უკ-
ლია. როგორც იქაური ვახუბებიდან ჩანს,

Table with 2 columns: მან. კაპ., თვილის მაზანად. Lists banks and interest rates.

შოველ წლის დამდვს პარივის ცოტა არ
იყოს აქაურ სამეცნიერო აკადემიაში (l'In-

Table with 4 columns: რაინის ვზა, დილა, საღამო, აცხლის ვემაბი. Lists various items and prices.